

עמ"ת (נצרת) 3554-06-24 - רגאאי אלהוארין (עציר) נ' מדינת ישראל

עמ"ת (נצרת) 3554-06-24 - רגאאי אלהוארין נ' מדינת ישראל מחוזי נצרת
עמ"ת (נצרת) 3554-06-24
רגאאי אלהוארין (עציר)

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנוף הגליל-נצרת

[05.06.2024]

כבוד השופטת ג'מילה ג'בארין כליפה

החלטה

1. לפני ערר על החלטת בית משפט השלום בקרית שמונה (כב' השופט י.נבון) מיום 2/6/24 במ"ת 71116-05-24, בה הורה על מעצרו של העורר עד תום הליכים נגדו.
2. כנגד העורר הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של כניסה או ישיבה בישראל לא כדין; הסעה ברכב של תושב זר השוהה שלא כדין, נהיגה ברכב ללא רישיון נהיגה, ונהיגה ברכב ללא ביטוח.
3. בד בבד, הגישה המאשימה בקשה להורות על מעצרו של העורר עד תום הליכים בעניינו.
4. בדיון מיום 29/5/24 בפני ביהמ"ש קמא, הסכים הסניגור לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר. וטען כי יש לשחרר העורר לחלופת מעצר בית בביתו בבאר שבע, בפיקוח אשתו ושני חבריו.
5. בית משפט השלום בקרית שמונה (ס. נשיא, כב' השופט יריב נבון) בהחלטתו מיום 2/6/24, קבע כי חלופת המעצר המוצעת ע"י העורר, אינה הדוקה ואין בה כדי להפיג את החשש מהימלטות העורר מאימת הדין ואת המסוכנות והחשש להישנות עבירות דומות. לכן קבל את הבקשה והורה על מעצרו של העורר עד תום הליכים נגדו. החלטה זו היא נושא ערר כאן.
6. היום 5/6/24 התקיים דיון בערר.
7. ב"כ העורר מבקש לקבל את הערר, ולהורות על שחרור העורר לחלופת המעצר שהוצעה, ואף הציע עוד שני מפקחים נוספים, הורי אשתו, אשר התייצבו לדיון והם גרים גם בבאר שבע. ואלה עיקר טענותיו:

- א. ביהמ"ש אינו יכול להתעלם מכלל הנסיבות של העורר לרבות כי, מרכז חייו של העורר הינו בישראל מזה למעלה מ-20 שנים; נשוי לישראלית (יהודייה) ולהם 6 ילדים משותפים; מתגורר עם רעייתו וילדיו בעיר באר שבע, מנהל עסק לממכר פירות וירקות בעיר באר שבע; מקבל אישורי שהייה מאת הועדה ההומניטרית של משרד הפנים על בסיס קבוע, ורק לאור מצב המלחמה, מתעכב הוצאת האישור.
- ב. החלטת ביהמ"ש לפסילת שני הערבים, עולה ממנה ניחוח, של אפליה אסורה ודעה קדומה; ביחס לתושבי הפזורה הבדואית.
- ג. שגה ביהמ"ש קמא עת נימק החלטתו בכך שלעורר עבר פלילי בעבירות דומות .
- ד. שגה ביהמ"ש קמא עת התעלם מהעובדה שבהתאם למסמך מ-12/3/24, העורר רשאי להכניס לישראל ולשהות בה למשך 12 חודשים, מ-12/3/24 עד 12/3/25.
8. ב"כ המשיבה, טענה כי לא נפלה כל שגגה בהחלטת בית משפט קמא, ומבקשת להשאירה על כנה ולדחות הערר, היא מפנה לפסיקה בעניין עבירה של כניסה ללא כדן, לרבות הלכת קונדוס.
- דין הוכרעה
9. תחילה אציין כי, לא מקובל עליי, ניסוח חלק מהטענות בהודעת הערר. זכותו של ב"כ העורר להשיג על החלטת ביהמ"ש ולא להסכים לה, אך יש לעשות זאת, בלשון מכובדת, נקיה וראויה, אין כל מקום לניסוח טענות בלשון משתלחת, פוגענית ולא מרוסנת כלפי בית המשפט.
10. כאמור לעיל, העורר מואשם בעבירות של כניסה או ישיבה בישראל לא כדן; הסעה ברכב של תושב זר השוהה שלא כדן, נהיגה ברכב ללא רישיון נהיגה, ונהיגה ברכב ללא ביטוח.
11. לא יכולה להיות מחלוקת כי במקרה דנן, מתקיימות עילות מעצר, של חשש להימלטות מאימת הדין, וכן מסוכנות לאור העבירות הנלוות לעבירת הכניסה שלא כדן .
- השאלה המצריכה הכרעה האם ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של קביעת חלופה או ערובה, שפגיעתם בחירותו של החשוד פחותה?
- סבורני שבמקרה דנן, התשובה חיובית.
12. ככלל, לעניין העבירה של כניסה לישראל שלא כדן, הלכה היא כי עצם היותו של נאשם תושב אזור, אינה מונעת את אפשרות שחרורו לחלופת מעצר:
- בש"פ 6781/13 מוחמד קונדוס נ' מדינת ישראל (04.11.2013) נקבע:

לאמור, גם בדיון בעניינם של נאשמים תושבי האזור מונחים על כפות המאזניים אותם ערכים וזכויות - חירות הנאשם המוחזק כחף מזה, והצורך להגן על שלום הציבור ובטחונו ולהבטיח ניהול הליכי משפט תקינים מזה. גם הליכי מעצרו של אלה צריכים לעמוד בדרישות שקבע המחוקק בסעיף 21 לחוק המעצרים לצורך מעצרו של אדם עד תום ההליכים נגדו. עת שבוחן בית המשפט האם לעצור אדם עד תום ההליכים או לשחררו ממעצר, ולו בתנאים מגבילים, נדרש הוא, כאמור, לנתונים הרלוונטיים לאותו מקרה ואין הוא יכול לעמוס על כתפי הנאשם הערכות כלליות ואקסיומות הנובעות מהיותו תושב האזור. ... בית המשפט נדרש אפוא להחליט על בסיס נתוני המקרה הקונקרטי שבפניו, אך תוך שהחשש מהימלטות לשטחי הרשות הפלסטינית, והצורך לאיינו".

13. הדברים נכונים גם בעת מלחמה; אמנם כניסתם של תושבים שטחים ללא היתר לישראל, בתקופת מלחמה, עלולה להעצים את המסוכנות הנשקפת מהם. עם זאת יש לבדוק כל מקרה לגופו.

בש"פ 7751/23 קצי אבו עואד נ' מדינת ישראל (26.10.2023) נקבע:

"אין חולק כי אין לקבוע כלל קטגורי לפיו "בהינתן מצב החירום, לעולם הדין של שוהים בלתי חוקיים יהיה מעצר עד תום ההליכים" - כלשון הבקשה. דברים ברורים כאמור נקבעו זה מכבר על-ידי בית משפט זה בעניין קונדוס.."

בש"פ 7911/23 אמאן אבו טעימה נ' מדינת ישראל (02.11.2023)

"אכן, ההלכה הפסוקה קבעה כי בבחינת השאלה האם לעצור נאשם עד תום ההליכים, על בית המשפט להידרש לעולם לנסיבות המקרה הספציפי ולנתונים הרלוונטיים שלו, ולא להערכות כלליות ואקסיומות (ראו: בש"פ 6781/13 קונדוס נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (4.11.2013) (להלן: עניין קונדוס)). משכך, וכפי שהובהר בהחלטה שניתנה לפני ימים ספורים, אין לקבוע כלל קטגורי לפיו "בהינתן מצב החירום, לעולם הדין של שוהים בלתי חוקיים יהיה מעצר עד תום ההליכים" (בש"פ 7751/23 אבו עואד נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (26.10.2023)). יחד עם זאת, בית המשפט רשאי להתייחס במסגרת שיקוליו בין היתר גם לנסיבות חיצוניות כדוגמת מצב ביטחוני, שעשויה להיות להן השפעה על שיקול הדעת המופעל בבחינת היתכנות השחרור לחלופת מעצר (ראו: עניין קונדוס, פסקה 13); כמו גם לנסיבות אחרות ובכלל זה החשש להימלטות מאימת הדין (שאינו שיקול העומד בפני עצמו), ולעבר הפלילי של הנאשם ולעבירות המיוחסות לו (שם, בפסקאות 10-12)."

14. בעבירות של כניסה לישראל שלא כדין, הקושי בשחרור לחלופת מעצר יסודו בחשש כי הנאשם לא יתייצב לדיון בעניינו, ויחמוק ממשפטו בהתחשב בכך שרשויות אכיפת החוק של ישראל אינן פועלות בשטחי הרשות הפלסטינית וממילא קשה להן יותר להתחקות אחר נאשם שנמצא בשטח זה.

בית משפט בענין "קונדוס" עמד על אפשרות חלופת מעצר בשטח ישראל במקרים חריגים:

"לצד שאלת האפשרות לשחרר נאשם לחלופת מעצר באזור, קיימת שאלת אפשרות השחרור לחלופת מעצר בשטח ישראל. הקושי העיקרי בהקשר זה נוגע לכך שהשחרור לחלופת מעצר משמעו כי בית המשפט מתיר למעשה לנאשם בשהייה בלתי חוקית בישראל, דבר שאסור עליו. שהרי בית המשפט מתיר בכך את השהייה הבלתי חוקית לכאורה, שבעטיה עומד הנאשם לדין... על-פי גישה זו, מקום שלא התקבל אישור או היתר שהיה בישראל מאת הרשויות המוסמכות, אין להתיר לנאשם לשהות בישראל מכוח החלטה שיפוטית. יחד עם זאת, בפסיקת בית משפט זה נשמעו גם קולות שסברו כי אין מניעה לשחרר תושב האזור למעצר בית בתחומי ישראל..... אני סבורה כי מתן האפשרות לחלופת מעצר בשטח ישראל צריך להיעשות במקרים נדירים ויוצאי דופן, כאשר בית המשפט השתכנע כי קיימת לכאורה מניעה ממשית להחזיר את הנאשם לשטח הרשות הפלסטינית וכאשר באפשרותו להעמיד חלופה ראויה שתבטיח פיקוח הדוק."

15. לדעתי, מקרה דנן, כן נמנה על אותם מקרים חריגים בהם ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של חלופת מעצר מתאימה והדוקה בישראל, כפי שנקבע בהלכת "קונדוס" לעיל. בית משפט קמא טעה בקבעו כי אין מקרה זה נמנה על אותם מקרים חריגים.
16. במקרה דנן, נסיבות חייו של העורר, יש בהן להפיג ולהפחית את המסוכנות מפני הימלטות מאימת הדין. עניינו של העורר כאן, שונה מזה של עניינים של שוהים בלתי חוקים אחרים; מדובר בעורר שמרכז חייו במדינת ישראל מזה מעל 20 שנים, נשוי לאישה ישראלית יהודייה ויש להם 6 ילדים משותפים, הם מתגוררים בביתם בעיר באר שבע; העורר מנהל עסק לממכר פירות וירקות.
- נסיבות אלה מצדיקות שחרור העורר למעצר בית בביתו בישראל, ומסייעות להפחתה משמעותית מהחשש להימלטות העורר מהליכי השפיטה.
17. מהמסמכים אשר הגיש העורר לתיק עולה כי הוא היה מקבל אישור לשהייה במדינה, מכוח איחוד משפחות, אישור שהתחדש מפעם לפעם, אך לא באופן עקבי ורציף.
- בהקשר זה קבע בית משפט קמא כי השיקול העיקרי לדחיית בקשת המשיב לשחרורו לחלופת מעצר, נובע מהתרשמותו מהתנהלותו של המשיב המלמדת על מסוכנותו וניצול לרעה של נכונות מדינת ישראל לתן לו היתרי שהייה מעת לעת מטעמים הומניטריים, וכן כי חלופת המעצר שהוצעה על ידי המשיב אין בה כדי להשיג את תכלית המעצר.
- אין בידי לקבל קביעה זו, מהמסמכים אשר צירף העורר עולה כי העורר אכן היה מקבל אישור לשהייה בארץ, אך החידוש לא היה תלוי בעורר אלא בגורמים אחרים, כך שבתקופה האחרונה ובעקבות מצב החירום והמלחמה, הנפקת האישור מתעכבת, משיקולים שונים שלא קשורים בעורר עצמו.
18. בנוסף, להצעת העורר לחלופה של מעצר בית מלא, הוא הציע כמשמורנים, את אשתו גב' דנוב אלונה אנאל ת.ז. 308674738, ושני חבריו טארק אלאטרש ת.ז. 313186041 וחדאר אלאטרש ת.ז. 043163682.
- בית המשפט קמא פסל את אשתו של העורר כמשמורנית לאור התנהלותה הלא ראויה בפני ביהמ"ש קמא, ולעניין המשמורנים הנוספים שהוצעו לסייע לאשתו של העורר בשעות מסוימות קבע כי, אינם בגדר גורם דומיננטי וסמכותי עבור העורר ולא התרשם כי הם יוכלו למלא חובותיהם כמפקחים כראוי. בית משפט קמא הוסיף כי "השניים מתגוררים בפזורה הבדואית עובדים לפרנסתם והם לא הותירו רושם לפיו יוכלו לבדם למלא את משימת הפיקוח וספק אם יוכלו לחלק ביניהם את שעות היימה ומלא כדבעי משימה זו. בהעדר פיקוח עיקרי מהימן וסמכותי, ממילא לא ניתן לשקול שחרורו של המשיב בפיקוח משמורנים המוכנים לסייע בשעות מוגדרות בלבד".
19. בעניין זה מסכימה אני עם קביעת ביהמ"ש קמא שאשתו של העורר, אינה מתאימה לשמש כמשמורנית.

בית משפט קמא התייחס בהחלטתו להתנהלות אשתו של העורר - הוא תיאר כיצד היא התפרעה באולם ביהמ"ש בשלהי הדיון, וקיללה קללות. ברור כי בנסיבות אלו אין לתת אמון ואין לסמוך על אדם שמתנהל בצורה כזו; אדם שלא מכבד את ביהמ"ש בתוך אולם הדיון, אין לסמוך עליו לכבד את החלטות ביהמ"ש מחוץ לאולם, ועל כן אינה ראויה לשמש כמשמורן.

20. שונים הדברים לגבי שאר המשמורנים. החלטת בית משפט קמא בעניין שני המשמורנים הנוספים, אינה מנומקת כדבעי. בית משפט קמא לא פירט נימוקים משכנעים לפסילת שני המשמורנים והסתפק בקביעה כללית, כי אלה אין יכולים לפקח כראוי. שני המשמורנים התייצבו בפני ביהמ"ש קמא, נחקרו ע"י ב"כ המשיבה, מסרו שהם עובדים כקניינים בעסק של העורר, הם מכירים אותו, אחד מהם מנהל חנות בבאר שבע בסמוך לביתו של העורר, אין להם עבר פלילי, ב"כ המשיבה לא העלתה כל טענה כי אינם ראויים לשמש כמשמורנים. כך שלכאורה, ובהעדר ראיה אחרת, מדובר באנשים נורמטיביים ואין סיבה לקביעה כי אינם ראויים.

הקביעה שהם מהפזורה הבדואית אינה לעניין לצורך זה, שכם הם מתגוררים בשבט אלאטרש סמוך לבאר שבע. 21. בכל מקרה, ב"כ העורר הציע בדיון היום עוד שני משמורנים שהם הורי האישה: גב' אנה דנוב תעודת זהות 308674647, ומר ארקדי דנוב תעודת זהות 30867459. המשמורנים התייצבו בפני, מסרו כי הם גרים בסמוך לביתו של העורר בבאר שבע, גב' אנה אינה עובדת אך היא עוזרת לעורר ואשתו בטיפול בילדים, ומר דנוב עובד בעירייה עד לשעות הצהריים. שניהם מסרו שהם בקשר טוב עם העורר, ומוכנים לקחת על עצמם מלאכת הפיקוח. התרשמתי כי מדובר באנשים אמינים ואחראיים, וניתן לסמוך עליהם כמפקחים בנוסף לשני חבריו של העורר, טארק וחדאר אלאטרש.

22. לדעתי, חלופת המעצר המוצעת בבית עם ארבעה משמורנים, הינה חלופת מעצר מתאימה. כל המשמורנית גילו נכונות ואחריות לפקח על העורר, וגם לדווח למשטרה במקרה של הפרת תנאי מעצר בית. שוכנעתי כי מערך פיקוח זה יכול להיות יציב ואפקטיבי לאורך זמן ברמה הנדרשת.

23. כאמור, עילת המסוכנות נובעת גם מהעבירות הנוספות המיוחסות לעורר: הסעת ברכב של תושב זר השוהה שלא כדין, נהיגה ברכב ללא רישיון נהיגה, ונהיגה ברכב ללא ביטוח; מקובל עלי כי עבירה של הסעת שב"חים בתקופה זו בפרט, מלמדת גם על מסוכנות של העורר. עם זאת יש לציין כי לא מדובר במקרה של הסעת שב"חים פעם אחר פעם.

מבלי להמעט מחומרת הדברים, לעורר שתי הרשעות בעבירות דומות, אחת משנת 2009 והשנייה משנת 2018; הגם שמדובר בעבירות דומות לעבירות המיוחסות לעורר כאן בעניין כניסה לישראל לא כדין, אך אין מדובר בעבר מכביד, בשים לב גם לזמן שעבר מאז. (השווה- מ"י (מחוזי ב"ש) 5138-02-11 מדינת ישראל נ' דניאל; בש"פ 7985/09 מוסא חאלד נ' מדינת ישראל).

בנסיבות אלה, בית משפט קמא בהחלטתו ייחס משקל כבד יותר לעניין זה. בכל מקרה, לדעתי ניתן לאיין מסוכנות זו, גם על דרך של חלופת המעצר המוצעת.

24. בנסיבות, הגעתי לכלל מסקנה כי ניתן להשיג את מטרת המעצר ולאייין את המסוכנות בחלופת מעצר בית מלא, עם משמורנים, וניתן אף לעבות החלופה בערבויות והפקדה כספית.

25. לאור כל האמור לעיל, אני מקבלת את הערר ומורה על שחרורו של העורר בתנאים כדלקמן:
א. העורר ישהה במעצר בית מלא עד תום ההליכים בביתה של בת זוגתו גב' דנוב אלונה אנאל ת.ז. 308674738, ברח' אסא 16 בבאר שבע, בפיקוח צמוד של אחד מהמשמורנים:

גב' אנה דנוב תעודת זהות 308674647,

מר ארקדי דנוב תעודת זהות 30867459.

טארק אלאטרש ת.ז. 313186041

וחדאר אלאטרש ת.ז. 043163682.

ב. כל אחד מהערבים הנ"ל יחתום על ערבות צד ג' בסך של 10,000 ₪.

ג. העורר יחתום על התחייבות עצמית בסך של 20,000 ₪.

ד. העורר יפקיד בקופת בית-המשפט סך של 15,000 ₪.

ה. הערבים יכולים לחתום בבית המשפט בבאר שבע.

ו. המשטרה רשאית לבדוק את מעצר הבית.

המזכירות תמציא לצדדים.

ניתנה היום, כ"ח אייר תשפ"ד, 05 יוני 2024, בהעדר הצדדים.